

Overweging: 23e zondag door het jaar

Thema: Gemeenschap

waar mensen in gesprek gaan

Lezingen: Ezechiël 33,7-9 en Matteüs 18,15-20

Zondag 6 september 2026

Mart Hendriks

Beste mensen, stel dat dit een interactief overweging zou zijn, hoe zou u dan deze zin aanvullen: "Het is zonde dat...."?

Een aantal suggesties: Het is zonde dat:

- het geweld van de georganiseerde criminaliteit het nieuwe normaal wordt genoemd.
- de overlast van daklozen en junks in onze steden zo schrikbarend toeneemt.
- er zoveel mensen op de vlucht zijn voor geweld op zoek naar veiligheid.
- het klimaat wereldwijd onder druk staat en daardoor natuurgeweld zoveel slachtoffers maakt.

Dit is een greep uit de actualiteit van de afgelopen week, een lijst die u vermoedelijk nog aan kunt vullen. Het is niet moeilijk het eens te zijn over wat zonde is, harmonie en vrede verstoort, mensen tekortdoet en ongelukkig maakt. Over oorzaken en oplossingen lopen meningen uiteen. Het is geen geheim dat mensen het moe zijn, zelfs bang zijn om bij meningsverschillen met elkaar in gesprek te gaan. Een kenmerk van een gepolariseerde samenleving met verharde politieke en religieuze standpunten. Hoe fijn als het anders zou kunnen.

Beide lezingen vandaag wijzen een richting hoe het anders zou kunnen door de vraag om aandacht en zorg voor elkaar. Niet 'over elkaar praten en niets veranderen', maar 'met elkaar praten'.

In de eerste lezing worden we aangesteld als wachter over onze naaste en aangezegd met elkaar in gesprek te blijven over al die dingen die zonde zijn. Iedereen is verantwoordelijk voor zijn eigen gedrag, maar je ogen sluiten voor wat misgaat, maakt medeverantwoordelijk.

Jezus vult aan en houdt een pleidooi om, koste wat het kost, je broeder of zuster erbij te houden. Probeer het onder vier ogen; probeer het samen met anderen; probeer het desnoods met de hele gemeenschap. Ga in gesprek niet vanuit het eigen gelijk, maar met respect voor het recht van de ander op een eigen mening.

Als hij of zij zich dan nog blijft gedragen als een tollenaar of een heiden - zoals iemand in Jezus' tijd genoemd werd die zich weinig gelegen liet liggen aan het goede samen leven - dan ben je weliswaar machteloos, maar zelfs dan houdt het niet op.

Vaak hoorden we hoe Jezus met tollenaars en heidenen omging. Hij schreef ze niet af, veroordeelde ze niet, gaf ze een plaats in de gemeenschap. Steeds weer daagt het evangelie uit mensen samen te brengen. Ook nu laat het ons de kracht van dat verbond zien. Want "als je met elkaar verbonden iets vraagt, het kan zijn wat het wil, je zult het krijgen'.

Graag wil ik geloven dat minister Sterk van langdurige zorg verwijst naar die kracht van verbondenheid als ze bij de opening van het academisch jaar de kerken oproept voor meer betrokkenheid bij een zorgzame samenleving. Laten we het vooral verstaan als een uitdaging ingegeven vanuit ons (en haar) vertrouwen dat verbondenheid hetzelfde effect kan hebben als een 'steen in de vijver'.

De filosoof Lambert Pasterkamp zegt hierover in het dagblad Trouw: *"Kerken zijn vaak bezig met kerk-zijn op zondag en daarnaast iets doen voor de samenleving. Ze zijn zich niet altijd bewust van de sociale, verwelkomende gemeenschap die ze al met elkaar vormen."*

(Oproep tot meer zelfbewustzijn en trots op wat nu al gedaan wordt?)

Onze samenleving benadrukt vaak de tegenstelling tussen mensen. Natuurlijk weten ook wij dat niet alle tegenstellingen overbrugbaar zijn. Als geloofsgemeenschap willen we niet passief toekijken hoe onrecht, onvrede blijft gebeuren. Elke zondag weer zijn we ons bewust dat we vieren wat mensen bindt, hoe goed het is elkaar de hand te reiken en deuren te openen voor de ander. We vieren ook het vertrouwen dat ons bidden, ons vragen zin heeft voor ons en de wereld. Door samen te komen en te gedenken voorkomen we dat polarisatie ons ontmoedigt en geven we het signaal aan elkaar en de omgeving dat er wegen zijn om tegenstellingen te overbruggen.

Moge dat geloof in ons midden groeien en in woord en daad voelbaar zijn in de wereld om ons heen.